

M. 9115:1-6.

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

F r a g m e n t u r S m å l a n d s H i s t o r i a

av P.E. Linné, 1862.

Avskrift ur 'Föreningen för Smålands minnen, 1sta Af-
delningen.

9115

Fragment ur Smålands Historia.

(Ett föredrag av P.E. Linné. Avskrivet ur den handskrivna boken 'Föreningen för Smålands minnen, 1sta Afdelningen)

föredraget omfattar 6 sidor.

Skriv endast på denna sida!

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

M. 9115: 1.

1

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Fragment ur Smålands Historia

av P.E. Linné.

Om det i allmänhet är underkastat stora svårigheter, att utreda ett helt lands historia för äldsta tiden, så gör sig denna svårighet gällande i ännu högre grad, då man företager sig att ur månghundraårig hvila frammana ett enskildt landskaps minnen, emedan detta i ännu ringare grad än det hela kunna göra sig ett namn i historien. Den som därför vågar försöket att för den äldsta tid, då historia och saga ännu hålla hvarandra omfamnade, ge en sammanhängande framställning åt en sådan del, han förvirrar sig lätt på gissningarnes omätliga fält, der han

Skriv endast på denna sida!

ej kommer, frukta vi, att inberga några skördar af betydelse. Heldra således än att råka ut för det missödet, som så ofta drabbar en förslagsmakare, nemligen att ej bli trodd, får man överge alla öfverge alla förhoppningar om att kunna i en fullständig bild framställa ett landskaps äldsta öden utan att därför med liknödhet förbigå de rika minnen, hvilka ännu i dag lefva i sång och saga på folkets läppar eller tysta och stumma tala till oss ur grafvar och ättehögar om förfäders ära och bedrifter. -

Ett sådant minnesrikt, i sagans dunkel inhöljdt land är det för oss särskildt kärt Småland, om vars äldsta sjelfständiga period vi väl ej veta särdeles mycket, ehuru försök ej fattats att på Virdathronen sätta en Harald Hildetand, Ragnar Lodbrok m.fl. af forntidens berömdaste, i Englands och Frankrikes annaler med fruktan omtalade vikingafurstar.

Men ehuru vi således ej tilltro oss att skrifva Smålands historia, skola vi likväl försöka att frammana ett eller annat af dess minnen sedan vi dock först tagit kännedom om Smålandsstammens utbredning i forntiden och dess fördelning i smärre afdelningar.

Såsom Smålandsstammens äldsta hemvist här i norden, och hvarifrån den sedermera vidare utspridde sig, kunna vi antaga det af skogar omkransade af sjöar och åar uppfyllda Varend, rikt på korn och honung, enligt utsagon af Sigfrids lefnadsskildrare. Härifrån utbredde sig Virdarne - så lära invånarne kallats - åt andra håll; i öster åt Calmar län eller den del af detsamma som i äldre tider kallades Möre - redan omnämndt i Ottar o. Ulfstens re- seberättelse - under det den norra delen hörde till Östergötland; i söder öfver Bleking och derifrån möjligen äfven öfver norra Skåne; i vester och norr öfver Finveden, Njudung och öfriga till Småland numera hörande härad. Men snart gjorde Göterna intrång på deras område

och frantogo dem Tveta, Vista, Norra o. Södra Vedbo, en del af Calmare län samt Kind och Ydre, af hvilka somliga återgått till det gamla Småland, under det Kind och Ydre fortfarande höra till Östergötland. Äfven Bleking, som enligt Ottar och Ulfstens reseberättelse till den store Konung Alfred i 9de seklet hörde till Sverige och då tydligen till Småland skiljde sig snart från detta sitt moderland, hvartill vi väl få söka anledning i Christendomens predikande från Skåne genom den nitiske Lundabiskopen Egiuo i medlet af 1000 talet, hvarigenom det kom att dragas från sitt egentliga stamland till Danmarks rike.

Med dessa inskränknningar återstodo endast de 3 förut omtalade fylkena Varend, Finveden och Njudung, hvilka under namn af Tiohärads lagsaga inträdde i det Svenska landskapsförbundet. När detta skett, derom tiga alldeles våra gamla urkunder. Det har väl händt före St. Sigfrids predikande af Christendomen i dessa bygder, emedan i hans

lefnadsbeskrifning, författad i början af 1200talet, omtalas att landet vid hans ankomst styrts af 12 män från de förnämsta slägterna.

I samma lefnadsbeskrifning omnämnes, huru efter mordet på Unaman, Vinaman och Sunaman, St. Sigfrids nära släktingar, Olof Skötkonung dragit in i Varend med en här för att straffa mördarne och vid samma tillfälle skänkt Tjurbo eller Kronoberg till den af Sigfrid i Östrabo eller Vexjö uppbyggda kyrkan, något som han väl ej kunnat göra om ej Småland redan ~~förut~~ då hört till hans rike. Ehuru man vanligen antager Svenska statens uppkomst genom Ingiald Illrådas blodiga dåd i Uppsala vid besittningstagandet af det från fäderna ärfda riket, så är det ej troligt att Småland då blef införlifvadt med det öfriga Sverige, emedan någon Konung från Småland ej omtalas såsom vid arfölet närvarande, och emedan ännu vid Brävallaslaget Östergötland och södra Sverige lemnade krigare till Harald Hildetands här. Troligast är att ef-

M. 9115:6.

6

ter Bråvallaslaget då stora hvälfningar inträffade i
Skandinavien, Småland på eröfringens väg eller på något
annat för oss obekant sätt blifvit med det öfriga Sweri-
ge införlifvadt.-

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV